

Hallituksen esitys ajoneuvolain ja ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ajoneuvolakia ja ajoneuvojen katsastustoiminnasta annettua lakia. Esityksen tavoitteena on kansallisesti voimaansaattaa EU:n uusien katsastusdirektiivin, tienvarsidirektiivin ja rekisteröintitodistusdirektiivin vaatimukset. Esitys liittyy myös hallitusohjelman säädösten sujuvoittamisen kärkihankkeeseen. Esitys on osa kaksivaiheista katsastuslainsäädännön uudistamishanketta.

Ajoneuvolaista muutettaisiin ajoneuvon hyväksymiseen ja hylkäämiseen, vikojen ja puutteellisuuden arvosteluun sekä katsastustodistukseen liittyviä kohtia. Lakiin säädettäisiin uusi pykälä määräaikaikatsastuksessa havaittujen vikojen ja puutteellisuuden luokittelusta. Liikenteen turvallisuusvirastolle tulisi valtuus antaa määräyksiä määräaikaikatsastuksen tarkastuskohteista ja -menetelmistä, vikojen ja puutteellisuuden luokittelusta, katsastustodistuksesta sekä katsastuksessa tarvittavista ajoneuvon teknisistä tiedoista ja niiden toimittamisesta.

Ajoneuvojen katsastustoiminnasta annettua lakia muutettaisiin siten, että siitä kumottaisiin riippumattomuusvaatimukset rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastuksia suorittavilta toimijoilta. Näin toimijat voisivat suorittaa kyseisiä katsastuksia myös muun ajoneuvoihin liittyvän liiketoiminnan ohessa.

Lait ehdotetaan tulevan voimaan 20 päivänä toukokuuta 2017.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
YLEISPERUSTELUT	3
1 Johdanto	3
2 Nykytila	3
Katsastustoiminnan tavoitteet ja sääntely	3
Tarkastuskohteet ja -menetelmät määräaikaikatsastuksessa	4
Tekninen tienvarsitarkastus	5
Katsastustoiminnan riippumattomuus muusta ajoneuvoihin liittyvästä toiminnasta	6
Uudet direktiivit ja niiden tuomat muutostarpeet kansalliseen lainsäädäntöön	7
3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	10
4 Esityksen vaikutukset.....	11
4.1 Taloudelliset vaikutukset	11
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan	12
4.3 Ympäristövaikutukset	12
4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset	12
5 Asian valmistelu.....	13
YKSITYSKOHTAISET PERUSTELUT	14
1 Lakiehdotusten perustelut	14
1.1 Ehdotus ajoneuvolain muuttamisesta.....	14
1.2 Ehdotus laiksi ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain muuttamisesta	15
2 Tarkemmat säännökset ja määräykset.....	17
3 Voimaantulo	18
4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	18
LAKIEHDOTUKSET	20
1. Laki ajoneuvolain muuttamisesta.....	20
2. Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain muuttamisesta	22

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Esityksessä on kyseessä EU:n liikennekelpoisuuspakettiin sisältyvien säädösten implementoinnista ja kansallisen lainsäädännön vaatimusten tarkastelusta suhteessa kyseisiin direktiiveihin. Esitys on osa kaksivaiheista katsastuslainsäädännön uudistamishanketta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivit 2014/45/EU (*katsastusdirektiivi*), 2014/46/EU (*rekisteröintitodistusdirektiivi*) ja 2014/47/EU (*tienvarsitarkastusdirektiivi*) annettiin 3 päivänä huhtikuuta 2014. Kansallisesti direktiivin mukainen lainsäädäntö on annettava 20 päivään toukokuuta 2017 mennessä ja lainsäädännön on oltava voimassa 20 päivään toukokuuta 2018 mennessä. Huomattava osa direktiivien muutoksista ei edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön, sillä niistä on säädetty jo ennen direktiivien antamista.

2 Nykytila

Katsastustoiminnan tavoitteet ja sääntely

Katsastustoiminnan tarkoituksena on varmistaa liikenteessä käytettävien ajoneuvojen liikenneturvallisuus ja ympäristöystävällisyys. Katsastuksen yhteydessä varmistetaan, että ajoneuvo ja sen varusteet ovat säädösten edellyttämässä kunnossa ja että ajoneuvon päästöt ovat säädösten mukaiset. Katsastuksen yhteydessä myös valvotaan ajoneuvon kohdistuvien verojen ja maksujen maksamista. Ajoneuvojen kunto on tärkeässä roolissa, kun liikenteessä aiheutuvia onnettomuuksia pyritään vähentämään.

Vuosittain määräaikaikatsastuksia suoritetaan noin 2,7 miljoonaa kappaletta. Keskimääräinen henkilö- ja pakettiautojen määräaikaikatsastuksen ja tarvittavien päästömittausten hinta on tällä hetkellä noin 70 euroa. Vain noin 20 katsastustoimipaikkaa harjoittaa myös korjaamotoimintaa. Noin 70 prosenttia katsastustoimipaikoista tarjoaa katsastuspalveluita sekä kevyille että raskaille ajoneuvoille. Vuosittain katsastuksissa havaitaan noin kolme miljoonaa vikaa ja puutetta.

Ajoneuvojen katsastusvelvollisuudesta säädetään ajoneuvolain (1090/2002) 8 §:ssä sekä 6 ja 7 luvussa. Lakia yksityiskohtaisemmat säännökset katsastusvelvollisuudesta ovat liikenteessä käytettävien ajoneuvojen liikennekelpoisuuden valvonnasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1245/2002), jäljempänä *katsastusasetus*, ja ajoneuvojen hyväksynnästä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1244/2002). Ajoneuvojen katsastustoiminnan harjoittamisen edellytyksistä, katsastajana toimimisen edellytyksistä ja katsastustoiminnan valvonnasta säädetään ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetussa laissa (957/2013).

Pääsääntöisesti moottorikäyttöinen ajoneuvo ja siihen kytkettävä perävaunu on ajoneuvolain 51 §:n mukaan määräaikaikatsastettava. Katsastusvelvollisuuden alaisista ajoneuvoista ja katsastusten toistumistiheydestä säädetään katsastusasetuksen 3 §:ssä.

Määräaikaikatsastuksen piiriin kuuluvat tällä hetkellä henkilöautot (M1), pakettiautot (N1), linja-autot (M2, M3), kuorma-autot (N2, N3), erikoisautot, nelipyörät (L7), kevyet nelipyörät (L6) ja perävaunut, joiden kokonaismassa on suurempi kuin 750 kg (O2, O3, O4). Linja- ja kuorma-auto, erikoisautot, joiden kokonaismassa on suurempikuin 3,5 tonnia, luvanvaraiseen liikenteeseen käytettävät henkilöautot, sairausautot sekä perävaunut, joiden kokonaismassa on suurempi kuin 3,5 tonnia on määräaikaikatsastettava vuosittain. Pakettiautot (sairasautoja lukuun ottamatta) ja erikoisautot, joiden suurin kokonaismassa on korkeintaan 3,5 tonnia määräaikaikatsastetaan ensimmäisen kerran kolmenvuotiaina ja sen jälkeen vuosittain. Yksityiseen liikenteeseen käytettävät henkilöautot, sekä muut M1-luokan ajoneuvot kuin sairausautot, kevyet nelipyörät ja nelipyörät määräaikaikatsastetaan ensimmäisen kerran kolmevuotiaina, seuraavan kerran viisivuotiaina ja sen jälkeen vuosittain. Perävaunut, joiden kokonaismassa on yli 0,75 tonnia, mutta enintään 3,5 tonnia, määräaikaikatsastetaan ensimmäisen kerran kaksivuotiaina ja sen jälkeen joka toinen vuosi.

Määräaikaikatsastuksessa ajoneuvo voidaan hyväksyä tai hylätä. Ajoneuvo on hyväksyttävä katsastuksessa, jos siinä ei ole havaittu ajoneuvon rakenteiden tai varusteiden vaatimustenmukaisuutta koskevaa, muutoskatsastusta edellyttävää puutteellisuutta taikka liikenneturvallisuuden kannalta merkittävää tai ympäristön kannalta huomattavaa vikaa tai puutteellisuutta.

Tarkastuskohteet ja -menetelmät määräaikaikatsastuksessa

Ajoneuvolain 53 §:ssä säädetään määräaikaikatsastuksen sisällöstä. Pykälän mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin määräaikaikatsastuksen sisällöstä ja Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset paineilmajarrujen ja sähköhjattujen jarrujen tarkastuksesta. Katsastusasetuksen 6 §:ssä säädetään tarkemmin määräaikaikatsastuksen sisällöstä, mutta tarkastusmenetelmien osalta siinä viitataan vain Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/40/EY (*aiempi katsastusdirektiivi*) liitteen II 2 ja 4 kohdassa mainittuihin kohteisiin. Viittauksella katetaan myös sellaiset ajoneuvot jotka eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan.

Uuden katsastusdirektiivin mukaan katsastuksen tarkastusmenetelminä voidaan direktiivin liitteessä I säädettyjen menetelmien lisäksi käyttää myös toimivaltaisen viranomaisen vahvistamia menetelmiä. Aiemmassa katsastusdirektiivissä vastaava liikumavara koski vain raskaan kaluston jarrujärjestelmien tarkastusta. Direktiivin muutos edellyttää muutoksia myös kansalliseen lainsäädäntöön, sillä nykyinen sääntely ei mahdollista viranomaiselle vaihtoehtoisten menetelmien vahvistamista.

Suosittelvat tarkastusmenetelmät ovat pääpiirteittäin vastaavat kuin aiemmassa katsastusdirektiivissä, mutta mukaan on tullut ajoneuvon sähköisen liitännän käyttäminen. Tällä tarkoitetaan diagnostiikkatyökalujen hyödyntämistä niissä kohteissa joissa tarkastusta ei voida suorittaa perinteisin tarkastusmenetelmin. Tällaisia ovat esimerkiksi kehittyneet jarrujärjestelmät ja mukautuva valaisinten ohjaus. Sähköisen liitännän käyttäminen on säädetty direktiivissä vapaaehtoiseksi ja komissio tutkii parhaillaan miten markkinoilla olevat diagnostiikkatyökalut soveltuvat katsastustoiminnan tarpeisiin. Suomessa käytetään tällä hetkellä sähköisiä työkaluja päästöjen tarkastamisessa, mutta älykkäiden kuljettajaa avustavien järjestelmien roolin kasvaessa on syytä tarkastella työkalujen käytön laajentamista myös muihin kohteisiin.

Ajoneuvolain 54 §:n mukaan ajoneuvo on hyväksyttävä määräaikaikatsastuksessa, jos siinä ei ole havaittu ajoneuvon rakenteiden tai varusteiden vaatimustenmukaisuutta koskevaa, muutoskatsastusta edellyttävää puutteellisuutta taikka liikenneturvallisuuden kannalta merkittävää tai ympäristön kannalta huomattavaa vikaa tai puutteellisuutta. Suomessa ei ole tällä hetkellä erikseen säädetty yksityiskohtaisesti katsastuksessa havaittujen vikojen luokittelusta. Liikenteen turvallisuusvirasto on antanut vikojen arvostelusta ohjeen Katsastuksen arvosteluperusteet 3.0 (dnro 937/208/2007). Ohje noudattelee pääsääntöisesti Euroopan komission suositusta 2010/378/EU moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen katsastuksesta annetun

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/40/EY mukaisissa katsastuksissa havaittujen puutteiden arvioinnista.

Jos määräaikaikatsastuksessa havaittu vika tai puutteellisuus aiheuttaa välitöntä vaaraa liikenneturvallisuudelle tai merkittävää haittaa ympäristölle, on ajoneuvo ajoneuvolain 56 §:n mukaan katsastuksessa hylkäämisen lisäksi määrättävä ajokieltoon. Ajokieltoon määrättyä ajoneuvoa ei saa käyttää liikenteessä ennen kuin katsastuksessa havaitut viat ja puutteellisuudet on korjattu ja ajoneuvo hyväksytty katsastuksessa.

Ajoneuvolain 58 §:n mukaan määräaikaikatsastuksesta annetaan todistus, joka on pidettävä ajoneuvossa mukana ajon aikana. Määräaikaikatsastuksesta annettavasta todistuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Katsastusdirektiivissä säädetään katsastustodistusta koskevat minimivaatimukset, Velvoitetta pitää katsastustodistusta mukana ajoneuvossa voidaan pitää nykyoloissa tarpeettomana, sillä vastaavat tiedot on nykyisin saatavilla myös sähköisesti.

Tekninen tienvarsitarkastus

Lainsäädäntö ja käytäntö

Teknisiä tienvarsitarkastuksia koskee Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/30/EY Euroopan yhteisössä liikennöivien hyötyajoneuvojen teknisistä tienvarsitarkastuksista.

Tekninen tienvarsitarkastus tarkoittaa ennalta varoittamatta tehtävää jäsenvaltion alueella liikennöivän hyötyajoneuvon tarkastusta. Tarkastuksista säädetään ajoneuvolain 9 luvussa. Tarkastuksen tekee viranomainen tai viranomaisen valvonnan alaisena toimiva muu elin useimmiten yleisten teiden varsilla. Tekniset tienvarsitarkastukset on tehtävä ilman kuljettajan kansallisuuteen tai hyötyajoneuvon rekisteröinti- tai käyttöönottoomaahan perustuvaa syrjintää. Tarkastuksissa on myös minimoitava kuljettajille ja yrityksille aiheutuvat kustannukset ja viivästykset. Teknisiä tienvarsitarkastuksia olisi kohdennettava valikoidusti siten, että niillä pyritään löytämään erityisesti hyötyajoneuvoja, jotka todennäköisimmin on pidetty huonossa kunnossa. Teknisestä tienvarsitarkastuksesta annetaan hyötyajoneuvon kuljettajalle kirjallinen raportti.

Uudessa tienvarsidirektiivissä soveltamisala laajenee linja-autojen (M2- ja M3-luokat), kuorma-autojen (N2- ja N3-luokat) ja raskaiden perävaunujen (O3- ja O4-luokat) lisäksi pääasiassa yleisillä teillä kaupallisessa maanteiden tavaraliikenteessä käytettäviin pyörillä varustettuihin T5-luokan traktoreihin, joiden suurin rakenteellinen nopeus on yli 40 kilometriä tunnissa. Soveltamisalan laajennuksella ei ole vaikutusta Suomen lainsäädäntöön, sillä ajoneuvolain mukaan teknisiä tienvarsitarkastuksia voidaan tehdä hyötyajoneuvojen lisäksi kaikille muillekin ajoneuvoluokille.

Direktiivin mukaiseen teknisten tienvarsitarkastusten järjestelmään kuuluvat alustavat tekniset tienvarsitarkastukset ja yksityiskohtaisemmat tekniset tienvarsitarkastukset. Alustavassa tarkastuksessa on tarkastettava ajoneuvossa säilytettävä viimeisin katsastustodistus ja teknistä tienvarsitarkastusta koskeva raportti, jos sellainen on annettu. Lisäksi on tehtävä silmämääräinen arvio ajoneuvon teknisestä kunnosta. Lisäksi voidaan tehdä silmämääräinen arvio ajoneuvon kuorman kiinnityksestä. Alustavan tarkastuksen tulosten perusteella on päätettävä, onko ajoneuvolle tehtävä yksityiskohtaisempi tienvarsitarkastus. Yksityiskohtaisemmassa tarkastuksessa ajoneuvosta on tarkastettava ne direktiivin liitteessä II luetellut kohteet, joita pidetään tarpeellisina ja merkityksellisinä.

Yksityiskohtaisempi tekninen tienvarsitarkastus tehdään käyttäen liikuteltavaa tarkastusyksikköä tai tienvarsitarkastuksia varten osoitettuja tiloja. Yksityiskohtaisempi tarkastus voidaan tehdä myös lähimmällä katsastustoimipaikalla. Liikuteltavissa tarkastusyksiköissä ja tienvarsitarkastuksia varten osoitetuissa tiloissa

on oltava asianmukaiset laitteet yksityiskohtaisempien teknisten tienvarsitarkastusten tekemiseksi, mukaan lukien tarvittaessa ajoneuvon jarrujen ja jarrutustehon, ohjauksen, pyöräntuennan ja ympäristöhaittojen arvioimiseksi tarvittavat laitteet. Jos liikuteltavissa tarkastusyksiköissä tai tienvarsitarkastuksia varten osoitetuissa tiloissa ei ole alustavassa tarkastuksessa esitetyn kohteen tarkastamiseksi vaadittuja laitteita, ajoneuvo on ohjattava katsastustoimipaikalle, jossa tuon kohteen yksityiskohtainen tarkastus voidaan suorittaa.

Suomessa alustavia tienvarsitarkastuksia suorittavat poliisi, tulli ja rajavartiolaitos. Liikenteen turvallisuusvirasto järjestää yksityiskohtaisempiin tienvarsitarkastuksiin tarvittavan teknisen asiantuntemuksen (katsastajat) ja tarkastuslaitteet. Jos alustavassa tarkastuksessa ei ole käytettävissä riittävää teknistä asiantuntemusta, tarkastuksen suorittaja voi ajoneuvolain nojalla määrätä ajoneuvon valvontakatsastukseen lähellä sijaitsevaan katsastustoimipaikkaan. Liikenteen turvallisuusvirasto kilpailuttaa teknisten tienvarsitarkastusten ajoneuvoteknisten asiantuntijapalveluiden tuottamisen määräajoin.

Tienvarsitarkastusdirektiivin mukaan yksityiskohtaisempia teknisiä tienvarsitarkastuksia voivat tehdä vain tarkastajat, jotka täyttävät uuden katsastusdirektiivin 13 artiklassa ja liitteessä IV säädetyt pätevyyttä ja koulutusta koskevat vähimmäisvaatimukset. Jäsenvaltiot voivat säätää, että tienvarsitarkastuksia varten osoitetuissa tiloissa tarkastuksia tekevien tai liikuteltavia tarkastusyksiköitä käyttävien tarkastajien on täytettävä nuo tai vastaavat toimivaltaisen viranomaisen hyväksymät vaatimukset. Ajoneuvolain mukaan teknisiin tienvarsitarkastuksiin osallistuvien teknisten asiantuntijoiden on oltava katsastusten suorittamiseen oikeutettuja henkilöitä. Liikenteen turvallisuusvirasto on edellyttänyt, että tekniset asiantuntijat täyttävät ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetussa laissa säädetyt katsastajaa koskevat vaatimukset. Teknisellä asiantuntijalla on oltava kevyiden ja raskaiden ajoneuvojen määräaikaikatsastusoikeudet, kevyiden ja raskaiden ajoneuvojen rekisteröinti-, muutos- ja kytKentäkatsastusoikeudet sekä oikeus paineilmajarrujen laajaan tarkastukseen.

Liikenteen turvallisuusviraston tilaston mukaan vuonna 2014 Suomessa suoritettiin 7 953 direktiivin mukaista hyötyajoneuvon teknistä tienvarsitarkastusta. Poliisi suoritti 5 981 tarkastusta, tulli 1 962 tarkastusta ja rajavartiolaitos kymmenen tarkastusta. Tarkastetuista ajoneuvoista 4 549 oli Suomessa rekisteröityjä ja 3 404 ulkomailla rekisteröityjä. Tarkastukset painottuivat N3-luokan kuorma-autoihin (kokonaismassa yli 12 tonnia) ja O4-luokan perävaunuihin (kokonaismassa yli 10 tonnia), kun taas esimerkiksi linja-autoja tarkastettiin vain joitakin kymmeniä. Tarkastetuista ajoneuvoista lähes joka toisessa todettiin teknisiä vikoja tai puutteita. Ajokieltoon määrättiin vakavien vikojen tai puuteiden takia 147 ajoneuvoa, joista 111 oli Suomessa rekisteröityjä. Ajokieltoon määrättyjen ajoneuvojen osuus oli noin kaksi prosenttia kaikista tarkastetuista ajoneuvoista. Liikennevalvonnan yhteydessä tienvarsitarkastuksia tehdään myös kevyille ajoneuvoille. Näiden tarkastusten määrästä ei kuitenkaan ole saatavilla tilastoja.

Katsastustoiminnan riippumattomuus muusta ajoneuvoihin liittyvästä toiminnasta

Ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetussa laissa säädetään katsastustoiminnan luvanvaraisuudesta ja luvan saamisen ehdoista. Yhtenä lupaedellytyksenä rekisteröinti-, muutos- ja kytKentäkatsastusten osalta on lain 7 §:n mukaan hakijan riippumattomuus. Määräaikaikais- ja valvontakatsastuksia suorittavien osalta vastaavia riippumattomuusvaatimuksia ei enää ole.

Tarkemmin riippumattomuudesta säädetään lain 11 §:ssä, jonka mukaan rekisteröinti-, muutos- ja kytKentäkatsastuksiin oikeuttavan luvan hakijaa pidetään riippumattomana, jos hakija taikka yhtiömuodossa toimivaan hakijaan määrävässä asemassa oleva ei harjoita tai ole kaupallisesti, taloudellisesti tai muuten riippuvuussuhteessa siihen, joka harjoittaa ajoneuvojen tai niiden osien valmistusta, maahantuontia, kauppa, suunnittelua, markkinointia, korjausta tai huoltoa,

vakuutustoimintaan liittyvää ajoneuvojen vahinkotarkastustoimintaa, taikka luvanvaraista liikennettä. Luvan hakija ei saa myöskään olla riippuvuussuhteessa ajoneuvojen tai niiden osien valmistusta, maahantuontia, kauppaa, suunnittelua, markkinointia, korjausta tai huoltoa harjoittavien muodostamaan järjestöön.

Ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain 13 §:ssä säädetään katsastusluvan hakemisesta. Määräaikais- ja valvontakatsastuslupaa hakevan, joka harjoittaa ajoneuvojen taikka niiden osien tai varusteiden valmistusta, maahantuontia, kauppaa, suunnittelua, markkinointia, korjausta tai huoltoa, vakuutustoimintaan liittyvää ajoneuvojen vahinkotarkastustoimintaa taikka luvanvaraista liikennettä on osoitettava, miten tämä järjestää toimintansa siten, ettei muu toiminta vaikuta katsastuksen lopputulokseen. Rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastusluvan hakijan on esitettävä selvitys siitä, että hakija täyttää 11 §:ssä säädetty riippumattomuusvaatimukset.

Määräaikais- ja valvontakatsastuksia tarjoavien katsastustoimijoiden tiukoista riippumattomuusvaatimuksista luovuttiin vuonna 2014. Tarkoituksena oli mahdollistaa korjaamoille ja katsastusasemille toiminnan laajentaminen ja täten turvata palvelujen saatavuutta harvaan asutuille alueille. Muutoksella ei ollut merkittäviä vaikutuksia katsastusmarkkinoihin. Katsastuslupa on myönnetty vain noin 20 korjaamolle muutoksen jälkeen. Toisaalta haittojakaan riippumattomuusvaatimuksen poistamisesta ei ole ilmennyt. Liikenteen turvallisuusviraston harjoittaman valvonnan mukaan sekä korjaamo- että katsastustoimintaa harjoittavien katsastusasemien katsastusten laatu ei ole poikennut muista asemista.

Sen sijaan rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastuksia harjoittavien toimijoiden osalta yhä voimassa olevat riippumattomuusvaatimukset ovat johtaneet liiketoiminnan kannalta epätarkoituksenmukaisiin yhtiö- ja henkilöstöjärjestelyihin. Riippumattomuusvaatimuksen on pystynyt täyttämään konsernirakenteella, jossa yksi yhtiö suorittaa pelkkiä määräaikais- ja valvontakatsastuksia sekä harjoittaa muuta ajoneuvoalan liiketoimintaa ja toinen yhtiö harjoittaa pelkkää katsastustoimintaa rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastukset mukaan luettuna. Molemmat yhtiöt omistaa sama emoyhtiö, jolla ei ole muuta varsinaista liiketoimintaa. Riippumattomuussäätely on saattanut vähentää kaikkia katsastuksia suorittavien yritysten halukkuutta laajentaa toimintaansa ja vastaavasti esimerkiksi korjaamojen halukkuutta aloittaa katsastuspalvelujen tarjoaminen.

Ongelmia on esiintynyt jonkin verran myös määräaikaiskatsastusasiakkaille. Yrityksen, joka on oikeutettu suorittamaan määräaikaiskatsastusten lisäksi rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastuksia, tulee olla riippumaton ja täten auton huolto tai korjaus samassa yrityksessä ei ole mahdollista. Tämä lisää asiakkaiden epätietoisuutta katsastusasemien tarjoamista palveluista. Nykyisen lain sanamuodon mukaan riippumaton katsastusyritys ei saisi suorittaa minkäänlaisia, edes vähäisiä huoltotoimenpiteitä ajoneuvoihin. Käytännössä on kuitenkin katsottu sallituksi sellaisten pienten huoltotoimenpiteiden suorittaminen, jotka on yleensä tarkoitettu tavallisen auton käyttäjän itse hoidettavaksi.

Uudet direktiivit ja niiden tuomat muutostarpeet kansalliseen lainsäädäntöön

Katsastusdirektiivi

Moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen määräaikaiskatsastuksista sekä direktiivin 2009/40/EY kumoamisesta annettu neuvoston ja parlamentin direktiivi 2014/45/EU tuo katsastussäätelyyn muutoksia muun muassa soveltamisalan laajenemisen ja katsastusjärjestelmän hallinnollisten vaatimusten lisääntymisen myötä.

Soveltamisalan laajeneminen moottoripyöriin ja muihin yli kuutiolavuudeltaan 125 cm³ L-luokan ajoneuvoihin sekä nopeisiin traktoreihin aiheuttaa muutostarpeen katsastusasetukseen. L-luokkien

ajoneuvojen, mukaan lukien moottoripyörien, katsastusvelvollisuuden sijasta jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön myös vaihtoehtoisia toimenpiteitä. Näistä ei kuitenkaan tarvitse säätää erikseen, jos toimenpiteet eivät itsessään sitä edellytä.

Pääosa hallinnollisista vaatimuksista, kuten katsastustoimipaikkojen valvonta ja katsastajien koulutus ovat Suomessa olleet käytössä jo ennen direktiivin antamista, joten niiden osalta lainsäädäntöön ei ole tarpeen tehdä muutoksia.

Direktiivissä säädetään myös entistä tarkemmin katsastuksessa havaittujen vikojen luokittelusta, eli käytännössä katsastuksen arvosteluperusteista. Näitä koskevat muutokset olisi otettava huomioon ajoneuvolain muutoksissa.

Tienvarsitarkastusdirektiivi

Unionissa liikennöivien hyötyajoneuvojen liikennekelpoisuutta koskevista teknisistä tienvarsitarkastuksista ja direktiivin 2000/30/EY kumoamisesta annettu neuvoston ja parlamentin direktiivi 2014/47/EU tuo joitain tarkennuksia nykyiseen tienvarsitarkastusten suorittamiseen. Nämä koskevat muun muassa tarkastusten tietojen välittämistä EU-maiden välillä ja kuorman kiinnittämisen arvosteluperusteita. Lisäksi direktiivissä säädetty teknistä tienvarsitarkastusta koskevat tarkastuskohteet, menetelmät ja arvosteluperusteet olisi päivitettävä vastaamaan uutta katsastusdirektiiviä.

Tarkastusten tietojen välittämistä koskeva sääntely viittaa direktiivin 2006/22/EY artiklan 9 nojalla perustetun, liikenneluvan haltijoiden riskiluokitusta koskevan järjestelmän käyttöön. Tätä järjestelmää koskeva sääntely kattaa jo nyt tienvarsitarkastusten tietojen välittämisen, joten näiltä osin muutoksia lainsäädäntöön ei tarvita. Muut päivitettävät säännökset koskevat pääosin valtioneuvoston asetuksella säänneltyjä kohteita.

Rekisteröintitodistusdirektiivi

Uudella rekisteröintitodistusdirektiivillä muutetaan aiempaa rekisteriasiakirjoista annettua direktiiviä sisällyttämällä siihen säännökset ajoneuvon käyttöluvan väliaikaisesta peruuttamisesta ja rekisteröinnin peruuttamisesta. Direktiivissä säädetään lisäksi jäsenvaltioiden velvollisuudesta tallettaa sähköisesti direktiivissä ja sen liitteissä luetellut tiedot alueellaan rekisteröidyistä ajoneuvoista.

Rekisteröintitodistusdirektiivin 3 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on tallennettava sähköisesti tiedot kaikista alueellaan rekisteröidyistä ajoneuvoista. Kohdassa luetellaan ne ajoneuvorekisteriin lisättävät tiedot, joita sähköistä rekisteröintiä koskeva vaatimus koskee. Tietojen tallentamisesta rekisteröidyistä ajoneuvoista säädetään Suomessa laissa ajoneuvoliikennerekisteristä (541/2003), jäljempänä *ajoneuvoliikennerekisterilaki*. Rekisteriä pitää Liikenteen turvallisuusvirasto.

Ajoneuvoliikennerekisterilain 2 luvussa säädetään rekisterin tietosisällöstä. Edelleen rekisteriin tallettavista tiedoista tarkemmin säädetään ajoneuvoliikennerekisterin tiedoista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1116/2003). Ajoneuvorekisteriä ylläpidetään sähköisesti. Ajoneuvoliikennerekisterilaissa ei nimenomaisesti todeta, että ajoneuvoliikennerekisterin tietoja ylläpidetään sähköisesti. Asia käy kuitenkin ilmi yksiselitteisesti ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain esitöiden perusteluista. Kyseinen Liikenteen turvallisuusviraston ylläpitämä ajoneuvoliikennerekisteri täyttää muodon ja sisällön osalta direktiivin asettamat vaatimukset sähköisestä rekisteritietojen tallettamisesta. Direktiivin 3 artiklan 4 kohdassa vaaditut rekisteröitävät tiedot on kansallisesti määritelty valtioneuvoston asetuksessa ajoneuvoliikennerekisterin tiedoista annetun valtioneuvoston asetuksen 14–16 §:ssä. Ajoneuvoliikennerekisterilain ja sitä täydentävän asetuksen vaatimukset vastaavat direktiivin asettamia tiedon rekisteröintivaatimuksia. Kyseinen direktiivin 3 artiklan muutos ei aiheuta muutostarpeita kansalliseen lainsäädäntöön.

Direktiivin 3 artiklan uuden 5 kohdan mukaan ajoneuvon tekniset tiedot on asetettava toimivaltaisten viranomaisten ja katsastusasemien saataville määräaikaikatsastuksia varten. Jäsenvaltiot saavat rajoittaa katsastusasemien oikeutta käyttää ja levittää tällaisia tietoja niiden väärinkäytön välttämiseksi.

Ajoneuvoliikennerekisterilain 15 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään siitä, että rekisteriin talletettuja julkisia tietoja saa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin viranomaisille laissa tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamista varten. Momentin 4 kohdassa säädetään tietojen luovuttamisesta katsastuksen suorittajalle ajoneuvoihin liittyviä katsastustehtäviä varten. Kyseinen direktiivin 3 artiklan lisättävä kohta 5 ei aiheuta muutostarpeita kansalliseen lainsäädäntöön.

Direktiiviin uuden 3 a artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen vastaanottaessa määräaikaikatsastuksesta ilmoituksen, jonka mukaan lupa käyttää tiettyä ajoneuvoa on väliaikaisesti peruutettu katsastusdirektiivin 9 artiklan mukaisesti, sen on tallennettava sähköisesti tiedot väliaikaisesta peruuttamisesta. Väliaikaisen peruuttamisen on oltava voimassa, kunnes ajoneuvo on läpäissyt uuden katsastuksen. Tämän jälkeen viranomaisen on viipymättä annettava uudelleen lupa käyttää ajoneuvoa ilman uutta rekisteröintiprosessia. Väliaikainen peruuttaminen määritellään 2 artiklan uudessa e alakohdassa. Suomessa ajoneuvolain 56 §:n mukaan ajoneuvo voidaan määrätä käyttökieltoon, mikä vastaa direktiivissä tarkoitettua tilannetta, jossa lupa käyttää ajoneuvoa on tilapäisesti peruttu.

Ajoneuvoliikennerekisterin tiedoista annetun valtioneuvoston asetuksen 19 §:n mukaan rekisteriin tallennetaan ajokieltoa koskevia tietoja. Kyseinen direktiivin 3a artiklan muutos ei aiheuta muutostarpeita kansalliseen lainsäädäntöön.

Uuden 3 a artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat sallia, että ajoneuvon rekisteröintitodistuksen haltija esittää toimivaltaiselle viranomaiselle pyynnön rekisteröinnin siirtämisestä ajoneuvon uudelle omistajalle. Ajoneuvojen rekisteröinnistä annetun valtioneuvoston asetuksen (893/2007) 14 §:ssä säädetään jo tätä tarkoitusta varten luovutusilmoituksesta. Pykälän mukaan ajoneuvon edellinen omistaja voi ilmoittaa ajoneuvon uuden omistajan nimen rekisteröinnin suorittajalle merkittäväksi rekisteriin, jos samalla ilmoitetaan uuden omistajan osoite ja ajoneuvon luovutuspäivä. Kyseinen direktiivin 3a artiklan muutos ei aiheuta muutostarpeita kansalliseen lainsäädäntöön.

Artiklan 3 a 3 kohdan mukaan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen saadessa ilmoituksen siitä, että ajoneuvoa on käsitelty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/53/EY mukaisena romuajoneuvona, kyseisen ajoneuvon rekisteröinti on peruutettava pysyvästi ja tätä koskeva tieto on lisättävä sähköiseen rekisteriin. Rekisteröinnin peruuttaminen määritellään 2 artiklan uudessa f alakohdassa. Sen mukaan rekisteröinnin peruuttamisella tarkoitetaan toimenpidettä, jolla jäsenvaltion antama lupa ajoneuvon käyttämiseen tieliikenteessä peruutetaan. Suomessa rekisteröinnin peruuttamista vastaa asiallisesti ajoneuvon lopullinen poistaminen liikennekäytöstä ja tämän tiedon merkitseminen rekisteriin. Lopullinen poistaminen on määritelty ajoneuvolain 3 §:n 1 mom. 27 kohdassa ja lopullisesta poistamisesta sekä sen rekisteröinnistä säädetään tarkemmin lain 66 e §:ssä. Sen mukaan ajoneuvolle tehdään lopullista poistoa koskeva merkintä rekisteriin, jos ajoneuvosta on annettu jätelain 59 §:ssä tarkoitettu romutustodistus tai muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa annettu vastaava todistus taikka ajoneuvo on muulla tavalla todistettavasti tuhoutunut. Kyseinen direktiivin 3a artiklan muutos ei aiheuta muutostarpeita kansalliseen lainsäädäntöön.

5 artiklaan lisätään uusi kohta 3, joka koskee jäsenvaltioiden velvollisuutta tunnustaa katsastustodistuksen voimassaolo artiklan mukaisin edellytyksin. Katsastustodistuksesta säädetään ajoneuvolain 58 §:ssä. Pykälän 2 momentin mukaan ulkomailla tai Ahvenanmaan maakunnassa rekisteröidylle tai käyttöön otetulle ajoneuvolle määräajoin suoritettavasta katsastuksesta annettu todistus on voimassa Suomessa. Katsastusasetuksen 15 §:ssä säädetään tarkemmin katsastustodistuksen sisällöstä ja siitä kenelle todistus myönnetään. Katsastustodistukseen merkitään ajoneuvon valmistenumero, rekisteritunnus ja kansallisuustunnus, matkamittarin lukema katsastushetkellä, jos se on saatavilla, ajoneuvoluokka, jos se on saatavilla, sekä katsastuksen tulos, katsastuksen suorittamisen paikka ja päivämäärä, seuraavan määräaikaikatsastuksen ajankohta, katsastustoimipaikan nimi ja katsastajan allekirjoitus tai tunniste.

Katsastustodistukseen merkittäviin tietoihin ei sisälly tietoa ajoneuvon omistajasta tai haltijasta. Omistajanvaihdoksesta huolimatta katsastustodistus, joka on ajoneuvokohtainen, säilyy automaattisesti voimassa. Muutos ei täten aiheuta tarvetta muuttaa kansallista sääntelyä.

Myös direktiivin 1, 2, 6, 7 ja 9 artiklaan tehdään muutoksia. Direktiivin 1 artikla koskee direktiivin soveltamisalaa ja siihen tehdään luonteeltaan tekninen muutos. 2 artiklaan lisätään määritelmät väliaikaisesta peruuttamisesta sekä rekisteröinnin peruuttamisesta. Artiklat 6 ja 7 artikla koskevat komissiolle annettuja valtuuksia antaa delegeoituja säädöksiä direktiivin liitteiden muuttamiseksi ja 9 artikla jäsenvaltioiden velvoitetta avustaa toisiaan direktiivin täytäntöönpanossa. Edellä mainitut direktiivin muutokset eivät aiheuta muutostarpeita kansalliseen lainsäädäntöön.

Direktiivi 2014/46/2014 ajoneuvojen rekisteriasiakirjoista annetun direktiivin 1999/37/EY muuttamisesta ei edellä mainituin perusteluin edellytä kansallisia lainsäädäntömuutoksia.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Ehdotuksella implementoitaisiin uusien katsastus-, tienvarsitarkastus- ja rekisteröintitodistusdirektiivien vaatimukset. Lisäksi samassa yhteydessä pyrittiin kartoittamaan muita kansalliseen katsastussääntelyyn liittyviä muutostarpeita. Esityksellä on tarkoitus toteuttaa hallitusohjelman säädösten sujuvoittamisen kärkihanketta. Hallituksen tavoitteena on sääntelyn nettomäärän keventäminen ja säädöksille vaihtoehtoisten ohjauskeinojen käytön lisääminen. Hallitusohjelman mukaan EU-säännösten toimeenpanossa tulee pidättäytyä kansallisesta lisäsääntelystä.

Riippumattomuussäännökset

Riippumattomuussääntelyn tavoitteena on ollut varmistaa, etteivät muut intressit, kuten ajoneuvojen tai sen osien taikka korjauspalvelujen myynnin edistäminen, vaikuta katsastuksen lopputulokseen. Tällä on pyritty turvaamaan asiakkaiden tasapuolinen kohtelu. Laadukkaiden ja tasapuolisten katsastuspalvelujen turvaaminen on edelleen keskeinen katsastussääntelyn tavoite, mutta kuten kehitys määräaikais- ja valvontakatsastusten osalta on osoittanut, näihin tavoitteisiin voidaan päästä ilman tiukkaa riippumattomuussääntelyäkin. Esityksen tavoitteena on, että sääntelyä voidaan tältä osin keventää ja täten poistaa katsastustoimijoiden tarve epätarkoituksenmukaisiin yritysjärjestelyihin.

Usealla toimialalla toimivan katsastustoimijan intressit voivat joissain tilanteissa olla osin ristiriitaiset. Voittoa maksimoidessaan yritys pyrkii myymään mahdollisimman paljon hyödykkeitä mahdollisimman suurella hinnalla. Toimintaansa puntaroidessa yrityksen on tasapainoiltava lyhyen ja pitkän aikavälin kysynnän välillä. Periaatteessa yrityksellä on mahdollisuus lisätä lyhyen aikavälin kysyntää hylkäämällä ajoneuvo tarkastuksessa, sillä tällä tavoin yrityksen on mahdollista saada lisätienestettä uusintakatsastuksesta ja korjaamo-katsastajan kyseessä ollessa myös ajoneuvon korjaustöistä. Koska asiakas kuitenkin oletettavasti suosii hyväksyvää lopputulosta katsastuksessa, muodostuu yritykselle kannustin lisätä pitkän aikavälin kysyntää hyväksymällä ajoneuvoja liian usein. Tutkimuksissa on osoitettu, että kuluttaja valitsee saman katsastusaseman todennäköisemmin seuraavalla katsastuskerralla, jos edellisen katsastuksen tulos on ollut hyväksytty (esimerkiksi Thomas Hubbard, 1997. Consumer Beliefs and Buyer and Seller Behavior in the Vehicle Inspection Market). Myös katsastusaseman yleinen hylkäysprosentti on näyttänyt olevan yhteydessä katsastusaseman kohdistuvaan kysyntään. Tutkimusten valossa näyttäisi siltä, että myös korjaamo-katsastamoilla on päinvastoin kannustin hyväksyä ajoneuvoja liian usein kuin liian harvoin. Tämä perustelee vahvasti sitä, ettei riippumattomuussääntelylle ole tarvetta.

Erikoiskatsastuksissa suurin riippumattomuusongelmia voisi syntyä kilpailevien toimijoiden tuotteiden katsastamisesta. Käytännössä yritys eivät tuo omia tuotteitaan kilpailijan hyväksyttäväksi. Omien tuotteiden hyväksyntä on kiellettyä jo hallintolain (434/2003) 27 ja 28 §:n esteellisyyssäännösten nojalla.

Jatkossakin katsastustoiminnan asianmukaisuutta ja tasapuolista kohtelua valvottaisiin viranomaisten toimesta ja säännösten vastaisen toiminta on sanktioitu. Katsastustoiminta on Suomessa luvanvaraista, jolloin viranomaisella on mahdollisuus poistaa säännösten vastaisesti toimivat yritykset markkinoilta. Viranomaisvalvontaa harjoittaa Liikenteen turvallisuusvirasto, joka valvoo katsastusten laatua valvontatarkastuksilla, erikoiskatsastusten valvonnalla, testiautotoiminnalla, kansalaisilta ja toisilta viranomaisilta kerätyillä tiedoilla sekä yksittäisten ajoneuvojen uudelleen tarkastuksilla välittömästi katsastuksen jälkeen. Mikäli katsastustoimipaikalle kertyy useita valvontahavaintoja tai virheet ovat toistuvia, niin Liikenteen turvallisuusvirasto voi ryhtyä katsastustoiminnasta annetun lain 43 §:n mukaisiin toimenpiteisiin, joita ovat katsastusluvan peruutus kokonaan tai määräajaksi sekä varoitus ja huomautus. Myös yksittäiselle katsastajalle voidaan antaa huomautus, varoitus tai kieltää katsastuksien suorittaminen määräajaksi. Viranomaisvalvonta luo pelotevaikutuksen, joka kannustaa katsastusasemia toimimaan säännösten edellyttämällä tavalla.

Edellä esitetyistä syistä johtuen esitetään, että riippumattomuussäätelystä luovuttaisiin myös rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastusta harjoittavien toimipaikkojen osalta. Jatkossa luvanhakijan olisi esitettävä selvitys siitä, miten hakija järjestää toimintansa siten, ettei hakijan harjoittama muu ajoneuvoihin liittyvä toiminta kuin katsastustoiminta vaikuta katsastuksen lopputulokseen. Nykyisin vastaavaa selvitystä edellytetään määräaikais- ja muutoskatsastustoiminnan aloittamiseen pyrkiviltä luvanhakijoilta.

Määräyksenantovaltuudet

Määräaikaiskatsastusten tarkastuskohteista ja tarkastusmenetelmistä, vikojen ja puutteellisuuksien arvostelusta, katsastustodistuksen sisällöstä sekä katsastuksessa tarvittavista ajoneuvon teknisistä tiedoista ja niiden toimittamisesta on tällä hetkellä säädetty ajoneuvolaissa, valtioneuvoston asetuksessa ja EU-direktiiveissä. Edellä mainituista asioista on tarpeen antaa runsaasti yksityiskohtaista ja teknistä säätelyä, joka olisi luontevinta antaa valtioneuvoston asetuksen sijaan Liikenteen turvallisuusviraston määräyksellä.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Vaikutukset kotitalouksien asemaan

Esityksellä ei olisi merkittäviä vaikutuksia kotitalouksien taloudelliseen asemaan. Esitetyillä muutoksilla ei arvioida olevan vaikutusta katsastuspalvelujen hintatasoon, saatavuuteen tai kulutukseen.

Vaikutukset yrityksiin

Esityksellä ei olisi merkittäviä vaikutuksia yritysten asemaan. Riippumattomuusvaatimusten keventäminen poistaisi yrityksiltä tarpeen epätarkoituksenmukaisiin yritys- ja henkilöstöjärjestelyihin. Riippumattomuusvaatimusten keventäminen rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastusten osalta saattaa lisätä muuta ajoneuvoalan liiketoimintaa tekevien yritysten kiinnostusta laajentaa toimintaansa katsastuspalveluihin ja vastaavasti kaikkia katsastuspalveluja tarjoavien yritysten halukkuutta laajentaa toimintaa muihin ajoneuvoalan palveluihin.

Epätarkoituksenmukaisten yritysjärjestelyjen ylläpito aiheuttaa yrityksille ylimääräisen hallinnollisen taakan verrattuna siihen, että yksi yhtiö pystyisi suorittamaan kaikkia katsastuksia ja harjoittamaan muuta ajoneuvoihin liittyvää toimintaa. Muutoin esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia yritysten kustannuksiin tai tuottoihin.

Jatkossa Liikenteen turvallisuusvirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä kaikista katsastuksen tarkastuskohteista ja tarkastusmenetelmistä. Nykyisin tarkastuskohteina ja -menetelminä on hyväksytty vain katsastusdirektiivin liitteen I mukaisia menetelmiä. Viranomaisten vahvistamat menetelmät voivat tulevaisuudessa mahdollistaa nykyistä joustavammin toiminnan kehittämisen ja tehokkaiden menetelmien käyttöönoton. Tämä voisi kannustaa yrityksiä innovaatioiden kehittämiseen ja investointeihin. Tällä olisi kuitenkin todennäköisesti vaikutuksia vasta pitkällä aikavälillä.

Vaikutukset julkiseen talouteen

Esityksellä ei olisi suoria vaikutuksia valtion tai kuntien budjettiin. Esityksessä ei ehdoteta muutoksia viranomaisten käytössä oleviin resursseihin. Liikenteen turvallisuusvirastolle annettaisiin uusia määräyksenantovaltuuksia, jotka lisäävät hiukan viraston työtaakkaa. Lisäys on kuitenkin niin vähäinen, ettei se edellytä lisäresursseja.

Vaikutukset kansantalouteen

Esityksellä ei arvioida olevan vaikutuksia kansantalouteen.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esityksellä olisi vaikutuksia erityisesti Liikenteen turvallisuusviraston toimintaan. Muutosten myötä Liikenteen turvallisuusvirasto antaisi jatkossa tarvittaessa määräyksiä tarkemmista kaikkien tarkastuskohteiden ja -menetelmien osalta. Tehtäväkuva laajenisi nykyisestä, sillä tällä hetkellä tarkempia määräyksiä on voinut antaa vain paineilmajarrujen ja sähköohjattujen jarrujärjestelmien osalta. Liikenteen turvallisuusviraston tulisi seurata ajoneuvojen ja katsastusmenetelmien teknistä kehitystä ja arvioida tämän pohjalta uusien määräysten antamista. Seurantatyö sitoo hiukan viraston resursseja. Liikenteen turvallisuusvirasto antaisi jatkossa myös määräykset vikojen ja puutteellisuuden luokittelusta ja tämä lisäisi sen työtaakkaa hiukan. Uusien määräyksenantovaltuuksien ei kuitenkaan arvioida lisäävän viraston työtaakkaa merkittävästi.

4.3 Ympäristövaikutukset

Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä ympäristövaikutuksia. Jos teknisen kehityksen myötä syntyy uusia käyttökelpoisia katsastusmenetelmiä, mahdollistaisi Liikenteen turvallisuusviraston määräyksenantovaltuus tällaisten menetelmien nopean käyttöönoton. Uusilla menetelmillä voi olla katsastusten laatua parantava vaikutus, millä puolestaan voisi olla positiivisia ympäristövaikutuksia.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Esityksellä ei olisi vaikutusta kansanterveyteen, ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen, lapsien oikeuksiin tai sukupuolten tasa-arvoon. Esityksellä ei arvioida olevan vaikutusta alueiden kehitykselle tai tietoyhteiskunnalle.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä Liikenteen turvallisuusviraston kanssa.

Esitysluonnos lähetettiin lausuntokierrokselle päivänä kuuta 2016. Lausunnot pyydettiin toimittamaan 13 päivään tammikuuta 2017 mennessä. Lausunnon antoivat...

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Ehdotus ajoneuvolain muuttamisesta

53 §. Määräaikaiskatsastuksen sisältö. Pykälässä säädettyä määräaikaiskatsastuksen sisältöä tarkennettaisiin siten, että korostettaisiin katsastuksen roolia ensisijaisesti liikennekelpoisuuden varmistamisen työkaluna. Aiemmin 54 §:ssä säädetty velvollisuus tarkastaa myös ajoneuvon vaatimustenmukaisuus otettaisiin tähän pykälään. Lisäksi Liikenteen turvallisuusviraston valtuuksia antaa tarkempia määräyksiä katsastuksen tarkastuskohteista ja tarkastusmenetelmistä laajennettaisiin kaikkiin tarkastuskohteisiin. Nykyvaltuus koskee vain paineilmajarrujen ja sähköhjattujen jarrujärjestelmien tarkastuksia. Muista kohteista säädetään nykyisin valtioneuvoston asetuksella, jossa taas puolestaan yksinkertaisesti viitataan katsastusdirektiivin säännöksiin. Viittauksella on katettu myös sellaiset ajoneuvot jotka eivät ole katsastusdirektiivin soveltamisalassa.

Muutoksen taustalla on uuden katsastusdirektiivin säännös, jonka mukaan katsastuksen tarkastusmenetelminä voidaan direktiivin liitteessä I säädettyjen menetelmien lisäksi käyttää myös toimivaltaisen viranomaisen vahvistamia menetelmiä. Aiemmassa katsastusdirektiivissä vastaava liikumavara koski vain raskaan kaluston jarrujärjestelmien tarkastusta. Tarkoituksena olisi jatkossakin pääosin käyttää direktiivin tarkastusmenetelmiä, mutta mikäli esimerkiksi tekniikan kehityksen vuoksi on tarkoituksenmukaista ottaa käyttöön uusia tarkastusmenetelmiä, Liikenteen turvallisuusviraston valtuuden laajentaminen mahdollistaisi niiden käyttöönoton nykyistä yksinkertaisemmin.

53 a §. Vikojen ja puutteellisuuden arvostelu. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, joka antaa perussäännökset määräaikaiskatsastuksessa havaittujen vikojen ja puutteellisuuden arvostelusta. Jaottelu vastaa katsastusdirektiivissä säädettyä jaottelua. Aiemmin eri tasoista vioista on säädetty ajoneuvon hylkäämistä ja ajokieltoa koskevissa pykälissä epäsuorasti, ja tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, mutta nyt arvosteluperusteet olisivat selkeästi yhdessä pykälässä. Liikenteen turvallisuusviraston määräyksellä annettaisiin tarkemmat määräykset vikojen ja puutteellisuuden arvostelusta. Siltä osin kun sovellettaisiin katsastusdirektiivissä säädettyjä tarkastuskohteita ja -menetelmiä, määräyksessä noudatettaisiin direktiivin liitteen I säännöksiä.

54 §. Ajoneuvon hyväksyminen tai hylkääminen määräaikaiskatsastuksessa. Pykälää muutettaisiin siten, että siinä viitattaisiin 53 a §:n säännöksiin vikojen luokittelun osalta. Säännös pysyisi asiallisesti ennallaan. Pykälässä aiemmin mainitut, vaatimustenmukaisuudesta johtuvat hylkäysperusteet katsottaisiin jo nyt kuuluvaksi 53 §:ssä säädetyn mukaisesti katsastuksen sisältöön, ja niiden luokitteluun sovellettaisiin jatkossa samaa jaottelua kuin muihinkin vikoihin ja puutteellisuuksiin.

56 §. Ajokieltoon määrääminen määräaikaiskatsastuksessa. Pykälää muutettaisiin siten, että siinä viitattaisiin 53 a §:n säännöksiin vikojen luokittelun osalta. Säännös säilyisi asiallisesti ennallaan.

58 §. Katsastustodistus. Pykälässä säädettäisiin nykyiseen tapaan katsastustodistuksesta. Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin todistusta koskevista perusvaatimuksista. Tarkemmat määräykset todistuksen sisällöstä annettaisiin Liikenteen turvallisuusviraston määräyksellä. Määräyksellä toimeenpantaisiin katsastusdirektiivissä säädetyt katsastustodistusta koskevat minimivaatimukset. Aiemmasta poiketen pykälässä ei säädettäisi, että katsastustodistus on pidettävä mukana ajossa. Katsastustodistuksen mukana pitäminen on palvellut lähinnä liikenteen valvontaa, mutta koska vastaavat tiedot on nykyisin saatavilla myös sähköisesti, paperisen todistuksen mukana pitäminen ei ole enää tarkoituksenmukaista. Pykälässä ei jatkossakaan säädettäisi tarkemmin todistuksen muodosta, mikä mahdollistaisi myös täysin sähköisen todistuksen käyttämisen tulevaisuudessa.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin nykyiseen tapaan ulkomailla tai Ahvenanmaan maakunnassa rekisteröidyn tai käyttöön otetun ajoneuvon katsastuksen tunnustamisesta. Jatkossakin osoituksena voimassa olevasta katsastuksesta hyväksyttäisiin katsastustodistus. Lisäksi säädettäisiin, että osoituksena voimassa olevasta katsastuksesta hyväksytään myös katsastusdirektiivissä tarkoitettu todiste, esimerkiksi ajoneuvon rekisterikilpeen kiinnitettävä tarra.

93 §. Ajoneuvon valmistajan ohjeet ja katsastuksessa tarvittavat ajoneuvon tekniset tiedot. Pykälässä säädettäisiin valmistajien ja valmistajan edustajien velvollisuuksista toimittaa ajoneuvoista niiden teknisiä ominaisuuksia ja mahdollisesti tavallisesta poikkeavia tarkastusmenetelmiä koskevat, määräaikais- ja tienvarsitarkastusten kannalta olennaiset tiedot Liikenteen turvallisuusviraston ja sitä kautta katsastustoimipaikkojen sekä tienvarsitarkastuksia suorittavien tahojen käyttöön.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin valmistajien ohjeiden toimittamisesta. Säännös vastaisi nykyisin voimassa olevaa 93 §:ää.

Uudessa *2 momentissa* säädettäisiin katsastusdirektiivin vaatimusten mukaisesti ajoneuvojen teknisiä ominaisuuksia koskevien tietojen toimittamisesta katsastuksen tarpeisiin. Tietojen toimittamisessa olisi noudatettava katsastusdirektiivin nojalla annetun Komission direktiivin 2016/xxx/EU säännöksiä. Direktiivi jättää tietojen toimittamiseen liittyviä yksityiskohtia kansalliseen harkintaan, näitä yksityiskohtia voitaisiin tarvittaessa tarkentaa Liikenteen turvallisuusviraston määräyksellä.

Uudessa *3 momentissa* annettaisiin Liikenteen turvallisuusvirastolle valtuus antaa määräyksiä katsastuksessa tarvittavista ajoneuvon teknisistä tiedoista ja niiden toimittamisesta. Määräyksiä annettaisiin tarvittaessa.

96 §. Ajoneuvorikkomus. Pykälän *1 momentissa* säädetään teoista, joiden myötä syyllistyy ajoneuvorikkomukseen. Voimassa olevan momentin *5 kohdan* mukaan ajoneuvorikkomukseen syyllistyy, jos ei pidä mukanaan katsastuksesta annettua todistusta. Ehdotetussa ajoneuvolain *58 §:ssä* ei enää säädettäisi velvollisuudesta pitää mukanaan katsastuksesta annettua todistusta, joten edellä tarkoitettu *5 kohdasta* poistettaisiin katsastuksesta annettuun todistukseen viittaava osa. Jatkossa kyseisen kohdan mukaan ajoneuvorikkomukseen syyllistyisi enää laiminlyömällä ajoneuvolain *61 ja 62 §:ssä* säädetty katsastuttamisvelvollisuus.

1.2 Ehdotus laiksi ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain muuttamisesta

7 §. Katsastuslupan myöntämisen edellytykset. Koska rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastusten suorittamiseen oikeuttavan katsastuslupan myöntämisen edellytyksenä ei enää olisi hakijan riippumattomuus muusta ajoneuvoihin liittyvästä toiminnasta, pykälän *1 momenttia* muutettaisiin siten, että kaikkien katsastuslupien myöntämisen edellytykset olisivat samanlaiset.

Pykälän 2 *momentti* kumottaisiin, koska rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastuksiin oikeuttavan katsastusluvan myöntämisen edellytyksenä ei enää olisi hakijan riippumattomuus.

Voimassa olevan lain mukaan rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastuksiin oikeuttavan katsastusluvan hakija ei saa harjoittaa ajoneuvojen tai niiden osien valmistusta, maahantuontia, kauppaa, suunnittelua, markkinointia, korjausta tai huoltoa, vakuutustoimintaan liittyvää ajoneuvojen vahinkotarkastustoimintaa taikka luvanvaraista liikennettä. Hakija ei saa olla myöskään kaupallisesti, taloudellisesti tai muuten riippuvuussuhteessa sellaiseen, joka harjoittaa näitä toimintoja. Riippumattomuusvaatimus koskee hakijan, joka yleensä on osakeyhtiö tai kommandiittiyhtiö, lisäksi niitä henkilöitä jotka ovat määräävässä asemassa katsastusluvan hakijaan. Tällaisia henkilöitä ovat hakijayhtiön omistajien lisäksi toimitusjohtaja sekä hallituksen jäsenet ja varajäsenet. Sen sijaan muita hakijayhtiön palveluksessa olevia henkilöitä riippumattomuusvaatimus ei koske. Riippumattoman katsastusyrittäjän katsastajat tai muut työntekijät voivat siten harjoittaa esimerkiksi ajoneuvojen huolto- tai korjaustoimintaa.

Voimassa oleva rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastuksia koskeva riippumattomuusäätely on osoittautunut paikoin liian tulkinnanvaraiseksi ja johtanut epätarkoituksenmukaisiin yritysjärjestelyihin. Riippumattomuusvaatimuksen on pystynyt täyttämään konsernirakenteella, jossa yksi yhtiö suorittaa pelkkiä määräaika- ja valvontakatsastuksia sekä harjoittaa muuta ajoneuvoalan liiketoimintaa ja toinen yhtiö harjoittaa pelkkää katsastustoimintaa rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastukset mukaan luettuna. Molemmat yhtiöt omistaa sama emoyhtiö, jolla ei ole muuta varsinaista liiketoimintaa. Tällaisten yritysjärjestelyiden ylläpito aiheuttaa yrityksille ylimääräisen hallinnollisen taakan verrattuna siihen, että yksi yhtiö pystyisi suorittamaan kaikkia katsastuksia ja harjoittamaan muuta ajoneuvoihin liittyvää toimintaa.

Myös määräaikaikatsastusasiakkaiden kannalta nykyinen riippumattomuusvaatimus on ongelmallinen. Jos asiakas määräaikaikatsastaa autonsa katsastusyrittäjässä, joka suorittaa vain määräaika- ja valvontakatsastuksia ja jota siten ei koske riippumattomuusvaatimus, hän voi samalla kertaa huollattaa tai korjauttaa sen samassa yrityksessä. Jos määräaikaikatsastus suoritetaan sellaisessa katsastusyrittäjässä, joka suorittaa myös rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastuksia ja jonka pitää olla riippumaton, auton huolto tai korjaus samassa yrityksessä ei ole mahdollista. Nykyisen lain sanamuodon mukaan riippumaton katsastusyrittäjä ei saisi suorittaa minkäänlaisia, edes vähäisiä huoltotoimenpiteitä ajoneuvoihin. Käytännössä on kuitenkin katsottu sallituksi sellaisten pienten huoltotoimenpiteiden suorittaminen, jotka on yleensä tarkoitettu tavallisen auton käyttäjän itse hoidettavaksi.

Voimassa olevan riippumattomuusvaatimuksen osittaisen tulkinnanvaraisuuden ja sen aiheuttamien epäkohtien poistamiseksi esitetään vaatimuksen poistamista myös rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastusten osalta. Riippumattomuusvaatimuksen poistamisen ei odoteta vaarantavan näiden katsastusten laatua tai tasapuolisuutta. Katsastusluvan myöntämisen edellytyksenä on sertifioitu laadunhallintajärjestelmä. Katsastusluvan hakijan on myös esitettävä selvitys siitä, että hakijan toiminta on järjestetty siten, ettei sen harjoittama muu ajoneuvoihin liittyvä toiminta kuin katsastustoiminta vaikuta katsastuksen lopputulokseen. Rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastusten laatu ja tasapuolisuus varmistettaisiin myös riittäväällä valvonnalla ja sanktioinnilla sekä hallintolain esteellisyyssäännöksillä.

11 §. Hakijan riippumattomuuden arviointi. Riippumattomuusvaatimuksen poistamisen takia pykälä kumottaisiin tarpeettomana.

13 §. Katsastusluvan hakeminen. Pykälän 1 *momenttiin* lisättäisiin uusi 4 a kohta, jonka mukaan katsastuslupahakemukseen on liitettävä selvitys siitä, miten hakija järjestää toimintansa siten, ettei hakijan harjoittama muu ajoneuvoihin liittyvä toiminta kuin katsastustoiminta vaikuta katsastuksen lopputulokseen. Voimassa olevan lain 13 §:n 2 *momentin* mukaan tämä vaatimus koskee vain määräaika-

ja valvontakatsastuksiin oikeuttavan katsastusluvan hakijaa. Muutoksella vaatimus laajennettaisiin koskemaan myös rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastukset sisältävän katsastusluvan hakemista.

Pykälän 2 momentti kumottaisiin. Vaatimus sen selvittämisestä miten hakija järjestää toimintansa siten, ettei hakijan harjoittama muu ajoneuvoihin liittyvä toiminta kuin katsastustoiminta vaikuta katsastuksen lopputulokseen, siirrettäisiin 1 momentin 4 a kohtaan. Velvollisuus riippumattomuusvaatimuksen täyttämistä koskevan selvityksen esittämiseen poistettaisiin, koska 7 §:n 2 momentin ja 11 §:n kumoamisen takia rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastuksiin oikeuttavan katsastusluvan hakijan ei enää tarvitsisi olla riippumaton.

14 §. Katsastusluvan myöntäminen. Pykälän 1 momentista poistettaisiin viittaus kumottavaksi esitettävään 11 §:ään.

33 §. Jatkokoulutukseen liittyvät kokeet ja niitä koskevien asiakirjojen säilyttäminen. Voimassa olevan lain 33 §:n 1 momentin mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto järjestää määräaikaikatsastuskoulutukseen liittyvät loppukokeet ja koulutuksen antaja muut jatkokoulutukseen liittyvät kokeet. Pykälän 2 momentissa säädetään jatkokoulutukseen liittyvien koeasiakirjojen ja kokeiden tulosten säilytysajoista. Jatkokoulutukseen liittyvien kokeiden järjestäjän on säilytettävä koeasiakirjat viisi vuotta ja tiedot kokeiden tuloksista kymmenen vuotta.

Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Jatkokoulutukseen liittyvien koeasiakirjojen ja kokeiden tulosten säilyttämistä koskevat arkistolain (831/1994) säännökset sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 18 §:n hyvää tiedonhallintatapaa koskevat säännökset. Nämä yleiset arkistointi- ja säilyttämisvaatimukset katsottaisiin riittäviksi jatkokoulutukseen liittyvien kokeiden osalta, jolloin niitä koskeva lakitasoinen erityissäätely kumottaisiin tarpeettomana. Voimassaolevan säännöksen edellyttämää viiden vuoden (koeasiakirjat) ja kymmenen vuoden (tiedot kokeiden tuloksista) säilyttämisaikaa voidaan pitää liian pitkänä käytännön kannalta. Lain 53 §:n mukaan jatkokoulutusluvan haltijan koulutusasiassa tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään. Hallintolain 49 c §:n mukaan oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotettuun ajoneuvolain 53 §:ssä annettaisiin Liikenteen turvallisuusvirastolle valtuus antaa tarkempia määräyksiä katsastuksen tarkastuskohteista ja tarkastusmenetelmistä. Valtuus laajennettaisiin kaikkiin tarkastuskohteisiin. Nykyvaltuus koskee vain paineilmajarrujen ja sähköhjattujen jarrujärjestelmien tarkastuksia. Muista kohteista säädetään nykyisin valtioneuvoston asetuksella, jossa taas viitataan katsastusdirektiivin säännöksiin. Viittauksella on katettu myös sellaiset ajoneuvot jotka eivät ole katsastusdirektiivin soveltamisalassa. Muutoksen taustalla on uuden katsastusdirektiivin säännös, jonka mukaan katsastuksen tarkastusmenetelmänä voidaan direktiivin liitteessä I säädettyjen menetelmien lisäksi käyttää myös toimivaltaisen viranomaisen vahvistamia menetelmiä. Tarkoituksena olisi jatkossakin pääosin käyttää direktiivin tarkastusmenetelmiä, mutta mikäli esimerkiksi tekniikan kehityksen vuoksi on tarkoituksenmukaista ottaa käyttöön uusia tarkastusmenetelmiä, Liikenteen turvallisuusviraston valtuuden laajentaminen mahdollistaisi niiden käyttöönoton nykyistä yksinkertaisemmin. Kyse olisi teknisluonteisista määräyksistä.

Ehdotetun ajoneuvolain 53 a §:n 3 momentissa annettaisiin Liikenteen turvallisuusvirastolle valtuus antaa määräyksiä tarkemmasta ajoneuvojen vikojen ja puutteellisuuksien arvostelusta. Siltä osin kun

sovellettaisiin katsastusdirektiivissä säädettyjä tarkastuskohteita ja -menetelmiä, määräyksessä noudatettaisiin direktiivin liitteen I säännöksiä.

Ehdotetun ajoneuvolain 58 §:n 1 momentissa annettaisiin Liikenteen turvallisuusvirastolle valtuus antaa tarkemmat määräykset katsastustodistuksen sisällöstä. Määräyksellä toimeenpantaisiin katsastusdirektiivissä säädetty katsastustodistusta koskevat minimivaatimukset.

Ehdotetun ajoneuvolain 93 §:n 3 momentissa annettaisiin Liikenteen turvallisuusvirastolle valtuus antaa tarkemmat määräykset katsastuksessa tarvittavista ajoneuvon teknisistä tiedoista ja niiden toimittamisesta. Määräys annettaisiin tarvittaessa.

3 Voimaantulo

Ajoneuvolain muutosten olisi tarkoitus tulla voimaan viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2018. Määräaikaiskatsastuksessa annettavan todistuksen mukana pitämisestä luovutettaisiin kuitenkin jo 20 päivänä toukokuuta 2017.

Katsastustoiminnasta annetun lain muutokset tulisivat voimaan 20 päivänä toukokuuta 2017. Nyt voimassa olevan lain nojalla myönnettyt toimipaikkojen katsastusluvut säilyisivät voimassa sellaisenaan, voimassa olevien säännösten mukaisina. Voimassa oleviin lupiin sovellettaisiin siis jatkossakin 11 §:n riippumattomuusvaatimusta. Jos katsastustoimipaikka haluaa hyödyntää riippumattomuusvaatimuksen poistumista, toimipaikan olisi haettava lupaan muutosta Liikenteen turvallisuusvirastolta. Muutos tarkoittaisi käytännössä 13 §:n 4 a kohdassa tarkoitettua selvityksen toimittamista Liikenteen turvallisuusvirastoon. Muutos olisi toimipaikalle maksuton.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Norminantovaltuudet. Liikenteen turvallisuusvirastolle annettaisiin lakiehdotuksissa määräysenantovaltuuksia. Perustuslain 80 §:n mukaan kansalaisten oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muutoin kuuluvat lain alaan, on säädettävä lailla. Perustuslakia koskevilla hallituksen esityksen perusteluissa (HE 1/1998 vp) todetaan, että kaikki yksilön oikeusasemaan vaikuttavat keskeiset säännökset tulisi antaa lailla. Asetuksen antaja voitaisiin kuitenkin lailla valtuuttaa antamaan tarkempia säännöksiä yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvistä vähäisistä yksityiskohdista. Perustuslain esitöiden (HE 1/1998 vp) ja perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön (esim. PeVL 40/2013 vp) mukaan valtuuttavien säännösten on oltava riittävän täsmällisiä ja tarkkarajaisia.

Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan myös muu viranomaisen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrätyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuutuksen tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu. Perustuslain esitöiden mukaan sääntelyn kohteeseen liittyvä erityinen syy olisi käsillä lähinnä silloin, kun kysymyksessä on teknistä ja vähäisiä yksityiskohtia koskeva sääntely, johon ei liity merkittävää harkintavallan käyttöä. Perustuslakiuudistuksen yhteydessä mainittiin esimerkkeinä viranomaisen norminantovallosta tekninen ja vähäisiä yksityiskohtia koskeva sääntely, johon ei liity merkittävää harkintavallan käyttöä (HE 1/1998 vp, s. 133/II; myös PeVL 16/2002 vp ja PeVL 19/2002 vp).

Ajoneuvolaki sisältää ajoneuvojen luokittelun, ajoneuvoja koskevien vaatimusten, tyyppihyväksynnän, määräaikaiskatsastuksen, rekisteröinnin ja käytön valvonnan osalta kaikki yksilön oikeuksien ja

velvollisuuksien kannalta keskeisimmät säännökset. Määräyksenantovaltuudet koskisivat näitä säännöksiä tarkentavaa sääntelyä.

Ehdotetun ajoneuvolain 53 §:ssä Liikenteen turvallisuusvirastolle annettaisiin valtuus antaa tarkemmat määräykset tarkastuskohteista ja tarkastusmenetelmistä. Uusi katsastusdirektiivi antaa aiempaa enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa kansallisesti katsastuksen tarkastusmenetelmiin. Ehdotetun ajoneuvolain 53 a §:n 3 momentissa annettaisiin Liikenteen turvallisuusvirastolle valtuus antaa määräyksiä tarkemmasta ajoneuvojen vikojen ja puutteellisuuden arvostelusta. Ehdotetun ajoneuvolain 58 §:n 1 momentissa annettaisiin Liikenteen turvallisuusvirastolle valtuus antaa tarkemmat määräykset katsastustodistuksen sisällöstä. Ehdotetut määräyksenantovaltuudet koskisivat teknisiä ja vähän harkintavaltaa sisältäviä yksityiskohtia, joiden määrittäminen soveltuisi luontevasti Liikenteen turvallisuusviraston tehtäviin.

Edellä kerrotuin perustein esityksessä ehdotettavat valtuudet ovat soveltamisalaltaan täsmällisiä ja tarkkarajaisia, eikä niiden katsota olevan ristiriidassa perustuslain 80 §:n kanssa.

Julkisen hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle. Julkinen hallintotehtävä voidaan perustuslain 124 §:n mukaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai sen nojalla. Edellytyksenä on, että tehtävä tulee näin tarkoituksenmukaisesti hoidetuksi. Perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia ei saa vaarantaa.

Ajoneuvojen katsastustoiminnasta ehdotetun lain mukaan katsastukset säilyisivät edelleen yksityisten katsastustoimipaikkojen tehtävänä. Perustuslakivaliokunnan aiemman arvion perusteella järjestely ei ole perustuslain 124 §:n näkökulmasta ongelmallinen (PeVL 22/2013 vp).

Ajoneuvojen katsastustoiminnasta ehdotetussa laissa luovuttaisiin riippumattomuussäätelystä rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastusten osalta. Määräaikais- ja valvontakatsastusten osalta riippumattomuussäätelystä on luovuttu jo aiemmin. Tässä yhteydessä perustuslakivaliokunta arvioi lausunnossaan esitettyä riippumattomuussäätelyä perustuslain 124 §:n näkökulmasta. Vaikka valiokunta katsoi, että oikeusturvan näkökulmasta riippumattomuussäätelyä luopumista voidaan lähtökohtaisesti pitää ongelmallisena. Kuitenkin otettaessa huomioon muu katsastustoiminnan järjestämiseen, laatuun, valvontaan ja katsastajien esteellisyyteen liittyvä säätely, valiokunta katsoi toiminnan puolueettomuuden ja tasapuolisuuden olevan riittävällä tavalla turvattu. Valiokunta kiinnitti erityistä huomiota Liikenteen turvallisuusviraston valvontaroolin merkitykseen puolueettomuuden ja tasapuolisuuden turvaamisessa katsastusasemien kilpailutilanteen kiristyessä. (PeVL 22/2013 vp) Ajoneuvojen katsastustoiminnasta ehdotetussa laissa säilyisi muut puolueettomuutta ja tasapuolisuutta turvaavat keinot nykyisellään, joten riippumattomuussäätelyä luopuminen rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastusten osalta ei muodostuisi ongelmalliseksi perustuslain 124 §:n näkökulmasta.

Edellä kerrotuilla perusteilla esitetään, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

LAKIEHDOTUKSET

1. Laki ajoneuvolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvolain (1090/2002) 53 ja 54 §, 56 §:n 1 momentti, 58 § sekä 96 §:n 1 momentin 5 kohta,
sellaisina kuin niistä ovat 53 § laissa 961/2013, 54 § laissa 226/2009 sekä 96 §:n 1 momentin 5 kohta laissa 992/2016, sekä
lisätään lakiin 53 a § sekä 93 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 276/2010, uusi 2 ja 3 momentti seuraavasti:

53 §

Määräaikaikatsastuksen sisältö

Ajoneuvo on esitettävä määräaikaikatsastukseen ajoneuvon liikennekelpoisuuden tarkastamiseksi. Määräaikaikatsastuksessa tarkastetaan, että ajoneuvo on sitä koskevien säännösten mukaisessa kunnossa, se on turvallinen käytettäväksi liikenteessä, eikä siitä aiheudu tarpeettomia ympäristöhaittoja. Lisäksi ajoneuvosta tarkastetaan rekisteriin merkittävät tiedot. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset tarkastuskohteista ja tarkastusmenetelmistä.

53 a §

Vikojen ja puutteellisuuden arvostelu

Määräaikaikatsastuksessa havaitut viat ja puutteellisuudet on luokiteltava johonkin seuraavista ryhmistä:

- a) *vähäiset viat ja puutteellisuudet*, joilla ei ole merkittävää vaikutusta ajoneuvon turvallisuuteen eikä ympäristöön;
- b) *vakavat viat ja puutteellisuudet*, jotka voivat vaarantaa ajoneuvon turvallisuuden tai vaikuttaa ympäristöön taikka aiheuttaa vaaraa muille tienkäyttäjille;
- c) *vaaralliset viat ja puutteellisuudet*, jotka suoraan ja välittömästi vaarantavat liikenneturvallisuuden tai vaikuttavat ympäristöön.

Mikäli ajoneuvossa havaitaan useita samaan ryhmään kuuluvia vähäisiä tai vakavia vikoja tai puutteellisuuksia, ne voidaan luokitella vakaviksi tai vaarallisiksi, mikäli niiden yhteisvaikutus on suurempi kuin yksittäisen puutteellisuuden.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset vikojen ja puutteellisuuden luokittelusta.

54 §

Ajoneuvon hyväksyminen tai hylkääminen määräaikaikatsastuksessa

Ajoneuvo on hyväksyttävä määräaikaikatsastuksessa, jos siinä ei ole 53 a §:ssä tarkoitettua vakavaa vikaa tai puutteellisuutta taikka vikoja tai puutteellisuuksia, jotka edellyttävät muutostatsastusta. Jollei ajoneuvoa hyväksytä määräaikaikatsastuksessa, se on hylättävä.

56 §

Ajokieltoon määrääminen määräaikaikatsastuksessa

Jos ajoneuvossa havaitaan 53 a §:ssä tarkoitettu vaarallinen vika tai puutteellisuus, ajoneuvo on katsastuksessa hylkäämisen lisäksi määrättävä ajokieltoon (*ajokielto*).

58 §

Katsastustodistus

Määräaikaikatsastuksesta annetaan todistus, josta on selvittävä katsastuksen tulos, seuraavan katsastuksen ajankohta sekä mahdolliset 57 § mukaiset määräajat ajoneuvon korjaamiselle. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset todistuksen sisällöstä.

Ulkomailla tai Ahvenanmaan maakunnassa rekisteröidylle tai käyttöön otetulle ajoneuvolle määräajoin suoritettavasta katsastuksesta annettu todistus tai todiste on voimassa Suomessa.

93 §

Ajoneuvon valmistajan ohjeet ja katsastuksessa tarvittavat ajoneuvon tekniset tiedot

Ajoneuvon valmistajan tai valmistajan edustajan on myös toimitettava katsastuksessa tarvittavat ajoneuvon tekniset tiedot siten kuin direktiivissä 2016/xxx/EU säädetään.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset katsastuksessa tarvittavista ajoneuvon teknisistä tiedoista ja niiden toimittamisesta.

96 §

Ajoneuvorikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

5) laiminlyö 61 tai 62 §:ssä säädetyn katsastuttamisvelvollisuuden,

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018.

Määräaikaikatsastuksesta annettua todistusta ei kuitenkaan tarvitse pitää mukana ajossa 20 päivästä toukokuuta 2017 alkaen.

2. Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain (957/2013) 7 §:n 2 momentti, 11 §, 13 §:n 2 momentti ja 33 §:n 2 momentti,
muutetaan 7 §:n 1 momentti ja 14 §:n 1 momentti, sekä
lisätään 13 §:n 1 momenttiin uusi 4 a kohta seuraavasti:

7 §

Katsastusluvan myöntämisen edellytykset

Katsastusluvan myöntämisen edellytyksenä on, että:

13 §

Katsastusluvan hakeminen

Katsastuslupaa haetaan kirjallisesti Liikenteen turvallisuusvirastolta. Hakemukseen on liitettävä:

4 a) selvitys siitä, miten hakija järjestää toimintansa siten, ettei hakijan harjoittama muu ajoneuvoihin liittyvä toiminta kuin katsastustoiminta vaikuta katsastuksen lopputulokseen;

14 §

Katsastusluvan myöntäminen

Liikenteen turvallisuusviraston tulee myöntää katsastuslupa hakijalle, joka täyttää 7–9 ja 12 §:ssä säädetyt, kyseistä lupaa koskevat edellytykset ja esittää 13 §:ssä tarkoitetut selvitykset.

Tämä laki tulee voimaan 20 päivänä toukokuuta 2017.

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetty katsastusluvut jäävät voimaan sellaisenaan. Ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyjen lupien nojalla harjoitettavaan katsastustoimintaan sovelletaan lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.

Liite

Rinnakkaistekstit

1. Laki ajoneuvolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvolain (1090/2002) 53 ja 54 §, 56 §:n 1 momentti, 58 § sekä 96 §:n 1 momentin 5 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 53 § laissa 961/2013, 54 § laissa 226/2009 sekä 96 §:n 1 momentin 5 kohta laissa 992/2016, sekä

lisätään lakiin 53 a § sekä 93 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 276/2010, uusi 2 ja 3 momentti seuraavasti:

Nykyinen laki

Ehdotus

53 § Määräaikaikatsastuksen sisältö

Ajoneuvo on esitettävä määräaikaikatsastukseen ajoneuvon *kunnon ja rekisteriin merkittyjen tietojen* tarkastamiseksi. *Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin määräaikaikatsastuksen sisällöstä.* Liikenteen turvallisuusvirasto antaa *kuitenkin* tarkemmat määräykset *paineilmajarrujen ja sähköhjattujen jarrujen tarkastuksesta määräaikaikatsastuksessa.*

53 § Määräaikaikatsastuksen sisältö

Ajoneuvo on esitettävä määräaikaikatsastukseen ajoneuvon *liikennekelpoisuuden* tarkastamiseksi. *Määräaikaikatsastuksessa tarkastetaan, että ajoneuvo on sitä koskevien säännösten mukaisessa kunnossa, se on turvallinen käytettäväksi liikenteessä, eikä siitä aiheudu tarpeettomia ympäristöhaittoja. Lisäksi ajoneuvosta tarkastetaan rekisteriin merkittävät tiedot.* Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset *tarkastuskohteista ja tarkastusmenetelmistä.*

53 a § Vikojen ja puutteellisuuden arvostelu

Määräaikaikatsastuksessa havaitut viat ja puutteellisuudet on luokiteltava johonkin seuraavista ryhmistä:

- a) *vähäiset viat ja puutteellisuudet*, joilla ei ole merkittävää vaikutusta ajoneuvon turvallisuuteen eikä ympäristöön;
- b) *vakavat viat ja puutteellisuudet*, jotka voivat vaarantaa ajoneuvon turvallisuuden tai vaikuttaa ympäristöön taikka aiheuttaa vaaraa muille tienkäyttäjille;
- c) *vaaralliset viat ja puutteellisuudet*, jotka suoraan ja välittömästi vaarantavat liikenneturvallisuuden tai vaikuttavat ympäristöön.

Mikäli ajoneuvossa havaitaan useita samaan ryhmään kuuluvia vähäisiä tai vakavia vikoja tai puutteellisuuksia, ne voidaan luokitella vakaviksi tai vaarallisiksi, mikäli niiden yhteisvaikutus on suurempi kuin yksittäisen puutteellisuuden.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset vikojen ja puutteellisuuksien luokittelusta.

54 § Ajoneuvon hyväksyminen tai hylkääminen määräaikaikatsastuksessa

Ajoneuvo on hyväksyttävä määräaikaikatsastuksessa, jos siinä ei ole havaittu ajoneuvon rakenteiden tai varusteiden vaatimustenmukaisuutta koskevaa, muutoksastasta edellyttävää puutteellisuutta taikka liikenneturvallisuuden kannalta merkittävää tai ympäristön kannalta huomattavaa vikaa tai puutteellisuutta. Jollei ajoneuvoa hyväksytä määräaikaikatsastuksessa, se on hylättävä. Hylkäysperusteista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

56 § Ajokieltoon määrääminen määräaikaikatsastuksessa

Jos määräaikaikatsastuksessa havaittu vika tai puutteellisuus aiheuttaa välitöntä vaaraa liikenneturvallisuudelle tai merkittävää haittaa ympäristölle, ajoneuvo on katsastuksessa hylkäämisen lisäksi määrättävä ajokieltoon (ajokielto). Ajokiellon perusteista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

58 § Katsastustodistus

Määräaikaikatsastuksesta annetaan todistus, joka on pidettävä ajoneuvossa mukana ajon aikana. Määräaikaikatsastuksesta annettavasta todistuksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Jos todistuksia annetaan useampia, valtioneuvoston asetuksella säädetään myös, mikä todistus on pidettävä mukana ajon

54 § Ajoneuvon hyväksyminen tai hylkääminen määräaikaikatsastuksessa

Ajoneuvo on hyväksyttävä määräaikaikatsastuksessa, jos siinä ei ole 53 a §:ssä tarkoitettua vakavaa vikaa tai puutteellisuutta taikka vikoja tai puutteellisuuksia, jotka edellyttävät muutoksastasta. Jollei ajoneuvoa hyväksytä määräaikaikatsastuksessa, se on hylättävä.

56 § Ajokieltoon määrääminen määräaikaikatsastuksessa

Jos ajoneuvossa havaitaan 53 a §:ssä tarkoitettu vaarallinen vika tai puutteellisuus, ajoneuvo on katsastuksessa hylkäämisen lisäksi määrättävä ajokieltoon (**ajokielto**).

58 § Katsastustodistus

Määräaikaikatsastuksesta annetaan todistus, josta on selvittävä katsastuksen tulos, seuraavan katsastuksen ajankohta sekä mahdolliset 57 § mukaiset määräajat ajoneuvon korjaamiselle. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset todistuksen sisällöstä.

aikana.

Ulkomailla tai Ahvenanmaan maakunnassa rekisteröidylle tai käyttöön otetulle ajoneuvolle määräajoin suoritettavasta katsastuksesta annettu todistus on voimassa Suomessa.

93 § Ajoneuvon valmistajan ohjeet ja katsastuksessa tarvittavat ajoneuvon tekniset tiedot

Ulkomailla tai Ahvenanmaan maakunnassa rekisteröidylle tai käyttöön otetulle ajoneuvolle määräajoin suoritettavasta katsastuksesta annettu todistus *tai todiste* on voimassa Suomessa.

93 § Ajoneuvon valmistajan ohjeet ja katsastuksessa tarvittavat ajoneuvon tekniset tiedot

Ajoneuvon valmistajan tai valmistajan edustajan on myös toimitettava katsastuksessa tarvittavat ajoneuvon tekniset tiedot siten kuin direktiivissä 2016/xxx/EU säädetään.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset katsastuksessa tarvittavista ajoneuvon teknisistä tiedoista ja niiden toimittamisesta.

96 § Ajoneuvorikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

5) laiminlyö *58 §:ssä säädetyn velvollisuuden pitää mukana katsastuksesta annettu todistus taikka* 61 tai 62 §:ssä säädetyn katsastuttamisvelvollisuuden,

96 § Ajoneuvorikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

5) laiminlyö 61 tai 62 §:ssä säädetyn katsastuttamisvelvollisuuden,

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018.

Määräaikaikatsastuksesta annettua todistusta ei kuitenkaan tarvitse pitää mukana ajossa 20 päivästä toukokuuta 2017 alkaen.

2. Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain (957/2013) 7 §:n 2 momentti, 11 §, 13 §:n 2 momentti ja 33 §:n 2 momentti,
muutetaan 7 §:n 1 momentti ja 14 §:n 1 momentti, sekä
lisätään 13 §:n 1 momenttiin uusi 4 a kohta seuraavasti:

Nykyinen laki

Ehdotus

7 § Katsastusluvan myöntämisen edellytykset

7 § Katsastusluvan myöntämisen edellytykset

Määräaikais- ja valvontakatsastuksiin oikeuttavan katsastusluvan myöntämisen edellytyksenä on, että:

- 1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;
- 2) hakija ei ole konkurssissa ja jos hakija on luonnollinen henkilö, hän on täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;
- 3) hakija on luotettava;
- 4) hakijan toiminta on järjestetty siten, ettei hakijan harjoittama muu ajoneuvoihin liittyvä toiminta kuin katsastustoiminta vaikuta katsastuksen lopputulokseen;
- 5) hakija pystyy varmistamaan toiminnan riittävän korkean laadun ja hakijalla on laadunhallintajärjestelmien vaatimuksia koskevan standardin SFS-EN ISO 9001:2008 tai tätä uudemman kyseisen standardin mukaan akkreditoidun sertifiointielimen sertifioima hakijan katsastustoimipaikat kattava riittävän laaja laadunhallintajärjestelmä; laadunhallintajärjestelmässä on otettava huomioon katsastustoiminnalle säädetyt ja määrätyt vaatimukset;
- 6) hakijalla on palveluksessaan täysi-ikäinen, luotettava ja ammattitaitoinen katsastustoiminnasta vastaava henkilö, joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu;
- 7) hakijan palveluksessa olevat katsastajat ovat luotettavia ja ammattitaitoisia ja heillä on katsastusosoikeuksiinsa kuuluvien ajoneuvojen ajo-oikeus;

Katsastusluvan myöntämisen edellytyksenä on, että:

- 1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;
- 2) hakija ei ole konkurssissa ja jos hakija on luonnollinen henkilö, hän on täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;
- 3) hakija on luotettava;
- 4) hakijan toiminta on järjestetty siten, ettei hakijan harjoittama muu ajoneuvoihin liittyvä toiminta kuin katsastustoiminta vaikuta katsastuksen lopputulokseen;
- 5) hakija pystyy varmistamaan toiminnan riittävän korkean laadun ja hakijalla on laadunhallintajärjestelmien vaatimuksia koskevan standardin SFS-EN ISO 9001:2008 tai tätä uudemman kyseisen standardin mukaan akkreditoidun sertifiointielimen sertifioima hakijan katsastustoimipaikat kattava riittävän laaja laadunhallintajärjestelmä; laadunhallintajärjestelmässä on otettava huomioon katsastustoiminnalle säädetyt ja määrätyt vaatimukset;
- 6) hakijalla on palveluksessaan täysi-ikäinen, luotettava ja ammattitaitoinen katsastustoiminnasta vastaava henkilö, joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu;
- 7) hakijan palveluksessa olevat katsastajat ovat luotettavia ja ammattitaitoisia ja heillä on katsastusosoikeuksiinsa kuuluvien ajoneuvojen ajo-oikeus;
- 8) hakijalla on riittävät toimitilat, joissa

8) hakijalla on riittävät toimitilat, joissa katsastukset suoritetaan;
9) hakijalla on katsastuslaitteet ja varusteet, joilla katsastukset voidaan suorittaa asianmukaisesti sen mukaan kuin 12 §:n 2 momentissa säädetään;
10) hakijalla on asianmukaiset yhteydet ajoneuvoliikennerekisteriin;
11) hakija pystyy huolehtimaan asianmukaisesta tietosuojasta;
12) hakijalla on vastuuvakuutus, jonka vakuutusmäärän arvioidaan katsastustoiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen riittävän katsastustoiminnasta ajoneuvoille mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamiseen ja joka muilta ehdoiltaan vastaa alalla tavanomaista vakuutuskäytäntöä.

katsastukset suoritetaan;
9) hakijalla on katsastuslaitteet ja varusteet, joilla katsastukset voidaan suorittaa asianmukaisesti sen mukaan kuin 12 §:n 2 momentissa säädetään;
10) hakijalla on asianmukaiset yhteydet ajoneuvoliikennerekisteriin;
11) hakija pystyy huolehtimaan asianmukaisesta tietosuojasta;
12) hakijalla on vastuuvakuutus, jonka vakuutusmäärän arvioidaan katsastustoiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen riittävän katsastustoiminnasta ajoneuvoille mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamiseen ja joka muilta ehdoiltaan vastaa alalla tavanomaista vakuutuskäytäntöä.

Rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastuksiin oikeuttavan katsastusluvan myöntämisen edellytyksenä on, mitä 1 momentin 1–3 ja 5–12 kohdassa säädetään. Lisäksi edellytetään, että luvan hakija on riippumaton. (kumotaan)

11 § Hakijan riippumattomuuden arviointi (kumotaan)

Rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastuksiin oikeuttavan katsastusluvan hakijaa pidetään riippumattomana, jos hakija taikka yhtiömuodossa toimivaan hakijaan määräävässä asemassa oleva ei harjoita tai ole kaupallisesti, taloudellisesti tai muuten riippuvuussuhteessa siihen, joka harjoittaa:
1) ajoneuvojen tai niiden osien valmistusta, maahantuontia, kauppaa, suunnittelua, markkinointia, korjausta tai huoltoa;
2) vakuutustoimintaan liittyvää ajoneuvojen vahinkotarkastustoimintaa; taikka
3) luvanvaraista liikennettä.
Edellä 1 momentissa tarkoitetun katsastusluvan hakija tai muu mainitussa momentissa tarkoitettu henkilö ei saa myöskään olla riippuvuussuhteessa 1 momentissa tarkoitettua toimintaa harjoittavien muodostamaan järjestöön. Riippuvuussuhteena ei pidetä:
1) katsastusluvanvaraiseen toimintaan tarvittavien tilojen ja laitteiden vuokrausta 1

momentissa tarkoitettua toimintaa harjoittavalta tai harjoittavalle; eikä
2) toimimista ajoneuvolaissa tarkoitettuna hyväksyttynä asiantuntijana tai tutkimuslaitoksena.

13 § Katsastusluvan hakeminen

Katsastuslupaa haetaan kirjallisesti Liikenteen turvallisuusvirastolta. Hakemukseen on liitettävä:

- 1) yhtiömuodossa toimivalta hakijalta kaupparekisteriote tai muu vastaava selvitys sekä selvitys omistussuhteista;
- 2) tieto siitä, millaista 6 §:ssä tarkoitettua lupaa haetaan;
- 3) tieto paikasta, jossa toimintaa ryhdytään harjoittamaan;
- 4) selvitys siitä, miten hakija varmistaa toimintansa riittävän korkean laadun, ja selvitys laadunhallintajärjestelmän sertifiointista 7 §:n 1 momentin 5 kohdassa mainitun standardin mukaisesti;
- 5) tieto katsastustoiminnasta vastaavasta henkilöstä;
- 6) selvitys siitä, miten hakijan on tarkoitus toteuttaa yhteydet ajoneuvoliikennerekisteriin ja miten hakija huolehtii asianmukaisesta tietosuojasta;
- 7) selvitys siitä, miten toimitilat, laitteet sekä katsastustoiminnasta vastaava henkilö, katsastajat ja 9 §:ssä tarkoitetut henkilöt täyttävät hakemuksen mukaisen toiminnan vaatimukset;
- 8) selvitys vastuuvakuutuksesta;
- 9) arvio katsastustoiminnan aloittamisajankohdasta.

Määräaikais- ja valvontakatsastuksia suorittamaan oikeuttavan katsastusluvan hakijan, joka harjoittaa ajoneuvojen taikka niiden osien tai varusteiden valmistusta, maahantuontia, kauppaa, suunnittelua, markkinointia, korjausta tai huoltoa,

13 § Katsastusluvan hakeminen

Katsastuslupaa haetaan kirjallisesti Liikenteen turvallisuusvirastolta. Hakemukseen on liitettävä:

- 1) yhtiömuodossa toimivalta hakijalta kaupparekisteriote tai muu vastaava selvitys sekä selvitys omistussuhteista;
- 2) tieto siitä, millaista 6 §:ssä tarkoitettua lupaa haetaan;
- 3) tieto paikasta, jossa toimintaa ryhdytään harjoittamaan;
- 4) selvitys siitä, miten hakija varmistaa toimintansa riittävän korkean laadun, ja selvitys laadunhallintajärjestelmän sertifiointista 7 §:n 1 momentin 5 kohdassa mainitun standardin mukaisesti;
4 a) selvitys siitä, miten hakija järjestää toimintansa siten, ettei hakijan harjoittama muu ajoneuvoihin liittyvä toiminta kuin katsastustoiminta vaikuta katsastuksen lopputulokseen;
- 5) tieto katsastustoiminnasta vastaavasta henkilöstä;
- 6) selvitys siitä, miten hakijan on tarkoitus toteuttaa yhteydet ajoneuvoliikennerekisteriin ja miten hakija huolehtii asianmukaisesta tietosuojasta;
- 7) selvitys siitä, miten toimitilat, laitteet sekä katsastustoiminnasta vastaava henkilö, katsastajat ja 9 §:ssä tarkoitetut henkilöt täyttävät hakemuksen mukaisen toiminnan vaatimukset;
- 8) selvitys vastuuvakuutuksesta;
- 9) arvio katsastustoiminnan aloittamisajankohdasta.

(kumotaan)

vakuustoimintaan liittyvää ajoneuvojen vahinkotarkastustoimintaa taikka luvanvaraista liikennettä on osoitettava, miten hakija järjestää toimintansa siten, ettei hänen harjoittamansa muu toiminta vaikuta katsastuksen lopputulokseen. Rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastuksiin oikeuttavan katsastusluvan hakijan on esitettävä selvitys siitä, että hakija täyttää 11 §:ssä säädetyt riippumattomuusvaatimukset.

14 § Katsastusluvan myöntäminen

Liikenteen turvallisuusviraston tulee myöntää katsastuslupa hakijalle, joka täyttää 7–9 sekä 11 ja 12 §:ssä säädetyt, kyseistä lupaa koskevat edellytykset ja esittää 13 §:ssä tarkoitetut selvitykset.

33 § Jatkokoulutukseen liittyvät kokeet ja niitä koskevien asiakirjojen säilyttäminen

Liikenteen turvallisuusvirasto järjestää määräaikaikatsastuskoulutukseen liittyvät loppukokeet ja koulutuksen antaja muut jatkokoulutukseen liittyvät kokeet.

Jatkokoulutukseen liittyvien kokeiden järjestäjän on säilytettävä koeasiakirjat viisi vuotta ja tiedot kokeiden tuloksista kymmenen vuotta.

14 § Katsastusluvan myöntäminen

Liikenteen turvallisuusviraston tulee myöntää katsastuslupa hakijalle, joka täyttää 7–9 ja 12 §:ssä säädetyt, kyseistä lupaa koskevat edellytykset ja esittää 13 §:ssä tarkoitetut selvitykset.

33 § Jatkokoulutukseen liittyvät kokeet ja niitä koskevien asiakirjojen säilyttäminen

Liikenteen turvallisuusvirasto järjestää määräaikaikatsastuskoulutukseen liittyvät loppukokeet ja koulutuksen antaja muut jatkokoulutukseen liittyvät kokeet.

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan 20 päivänä
toukokuuta 2017.

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetyt katsastusluvut jäävät voimaan sellaisenaan. Ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyjen lupien nojalla harjoitettavaan katsastustoimintaan sovelletaan lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.